

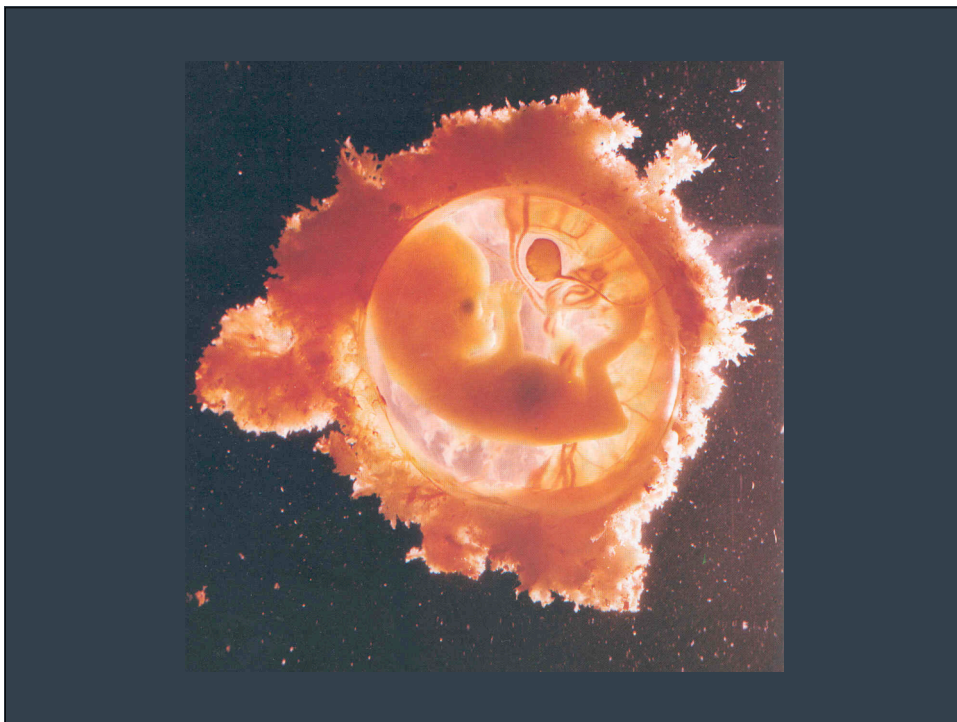
Málstofa Barnaverndarstofu
Borgartúni 21
29. september 2008

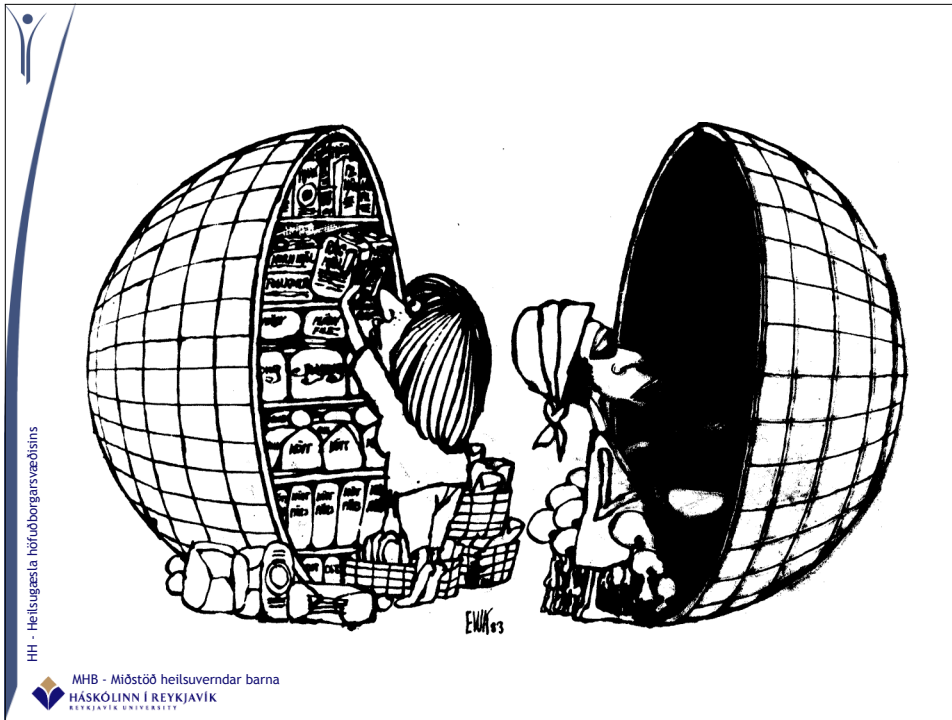
Mikilvægi þroska barna fyrstu æviárin

Geir Gunnlaugsson
Forstöðumaður MHB og
prófessor í lýðheilsufræði í HR

HH - Heilsugæsla höfuðborgarsvæðisins

MHB - Miðstöð heilsuverndar barna
HÁSKÓLINN Í REYKJAVÍK
REYKJAVÍK UNIVERSITY

HH - Heilsugaesla höfuðborgarsvæðisins

MHB - Miðstöð heilsuverndar barna
HÁSKÓLINN Í REYKJAVÍK
REYKJAVÍK UNIVERSITY

Fetal Alcohol Syndrome (FAS)

Fósturskemmdir vegna áfengis á meðgöngu

Fetal Alcohol Spectrum Disorder (FASD)

HH - Heilsugaesla höfuðborgarsvæðisins

MHB - Miðstöð heilsuverndar barna
HÁSKÓLINN Í REYKJAVÍK
REYKJAVÍK UNIVERSITY

Áhrif áfengis á fóstur og börn

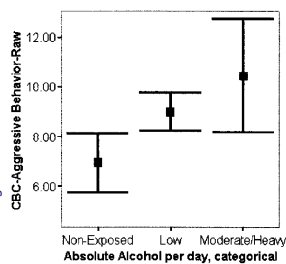
- **Hrörnun í taugakerfi**
  - Viðkvæmast við myndun taugabrauta frá 6 mán meðgöngu til nokkurra ára seinna
  - Lítið magn getur skemmt milljónir taugafruma
- **Einbeitingarörðugleikar og hegðunarvandi við 6 ára aldur**
  - >10 ml/áfengis per dag á meðgöngu (1 dl vín)

HH - Heilsgæsla höfuðborgarsvæðisins

MHB - Miðstöð heilsuverndar barna
HÁSKÓLINN Í REYKJAVÍK
REYKJAVÍK UNIVERSITY

Áfengisneysla á meðgöngu og hegðun 6-7 ára barna

Aggressive behaviour

Delinquent behaviour

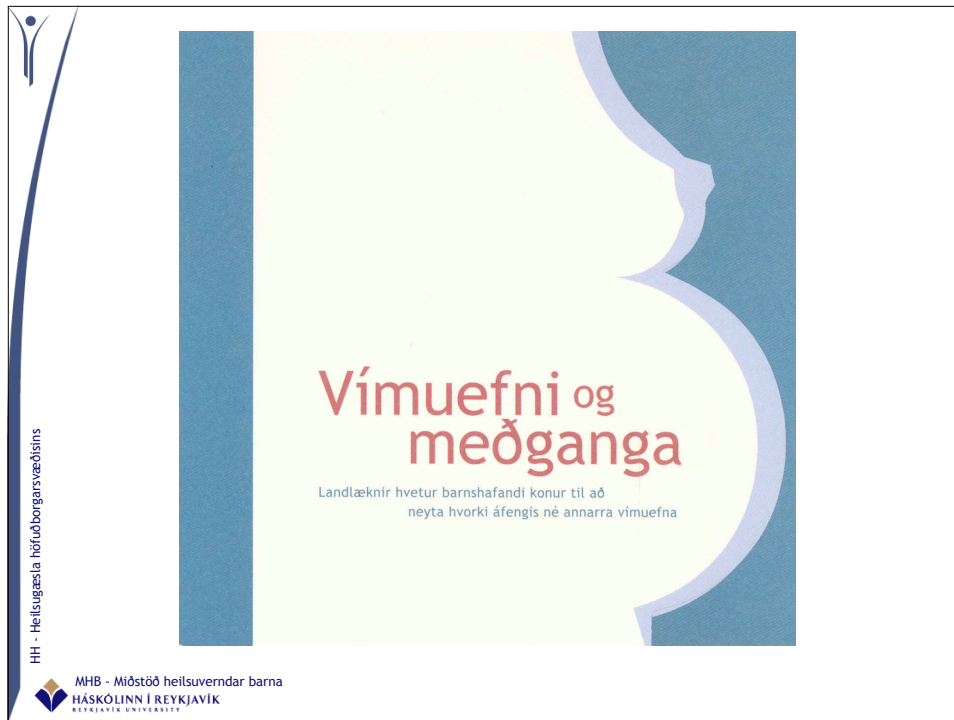
Thought problems

HH - Heilsgæsla höfuðborgarsvæðisins

MHB - Miðstöð heilsuverndar barna
HÁSKÓLINN Í REYKJAVÍK
REYKJAVÍK UNIVERSITY

Prenatal Alcohol Exposure and Childhood Behavior at Age 6 to 7 Years: I. Dose-Response Effect
Sood B et al. Pediatrics 2001;108(2)

Tafla 2. Hlutfall fagstétta sem fræða um áfengi og vímuefni innan hvers heilsuverndarsviðs.

Heilsuverndarsvið	Alls	Fjöldi svarenda n (%)			
		mjög oft/ oft	sjaldan/ mjög sjaldan	stundum	
Mæðravernd	21	14 (67)	5 (24)	2 (9)	
Hjúkrunarfr. (N=79)	Ung- og smábarnav.	67	16 (24)	21 (31)	30 (45)
	Skólaheilsugæsla	36	15 (42)	13 (36)	8 (22)
Ljósmaður (N=17)	Mæðravernd	17	14 (82)	3 (18)	0
	Ung- og smábarnav.	6	3 (50)	3 (50)	0
Læknar (N=20)	Skólaheilsugæsla	1	1 (100)	0	0
	Mæðravernd	17	8 (47)	2 (12)	7 (41)
Læknar (N=20)	Ung- og smábarnav.	19	1 (5)	4 (21)	14 (74)
	Skólaheilsugæsla	16	4 (25)	3 (19)	9 (56)

Ragnheiður Elísdóttir o.fl. Timarit hjúkrunarfræðinga 2006;82:40-45

Fyrir getnað

- Seinkun á getnaði
- Ófrjósemi

Meðgangan

- Fósturlát
- Utanlegsfóstur
- Ótímabært rof á belgjum
- Vandí fósturköku

Fæðingin og fyrstu árin

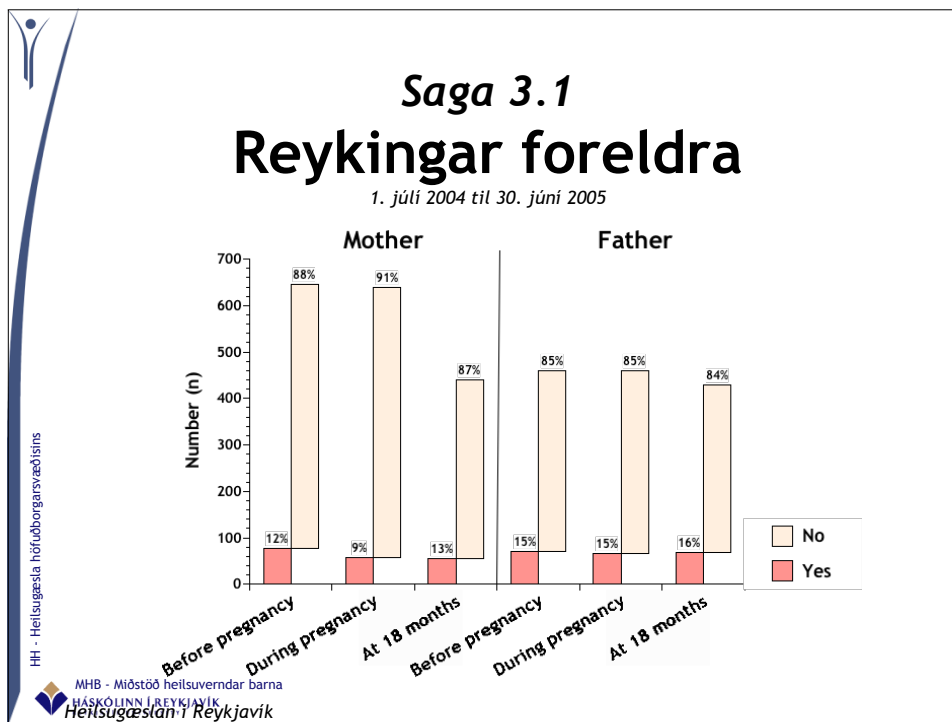
- Lægri fæðingarþyngd
- Langtímaáhrif á þroska heila og heilastærð/IQ, öndunarfæri, SIDS o.fl.

Unglings- og fullorðinsár

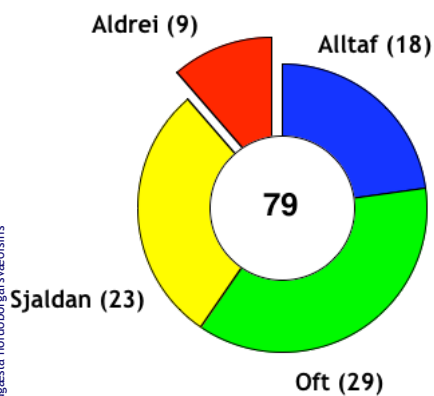
- Hegðunarvandi, t.d. ADHD, árasargirni, þunglyndi og glæpahneigð
- Tóbak- og vímuefnaneysla á unglings- og fullorðinsárum

Áhrif tóbaksreyks á fóstur og börn

Pauly JR & Slotkin TA. Acta Paediatr 2008;97:1331-37

Fræðslubæklingur til foreldra í ung- og smábarnavernd Börn og óbeinar reykingar

- Aðgengilegur og lesinn af nánast öllum
- Stundum í mæðravernd
- <6 vikna í 72% tilvika
- Afhentur óháð reykingum foreldra (33%)
- Oftast munnleg fræðsla að auki (95%)
- Góður bæklingur

HH - Heilsugæsla höfuðborgarsvæðisins

MHB - Miðstöð heilsuverndar barna
HÁSKÓLINN Í REYKJAVÍK
REYKJAVÍK UNIVERSITY

Afhendi bæklinginn

Heimilisofbeldi gegn börnum á Íslandi

höggva-hýða-hirta-hæða-hóta-hafna-hrista-hræða

Jónína Einarsdóttir Sesselja Th. Ólafsdóttir Geir Gunnlaugsson

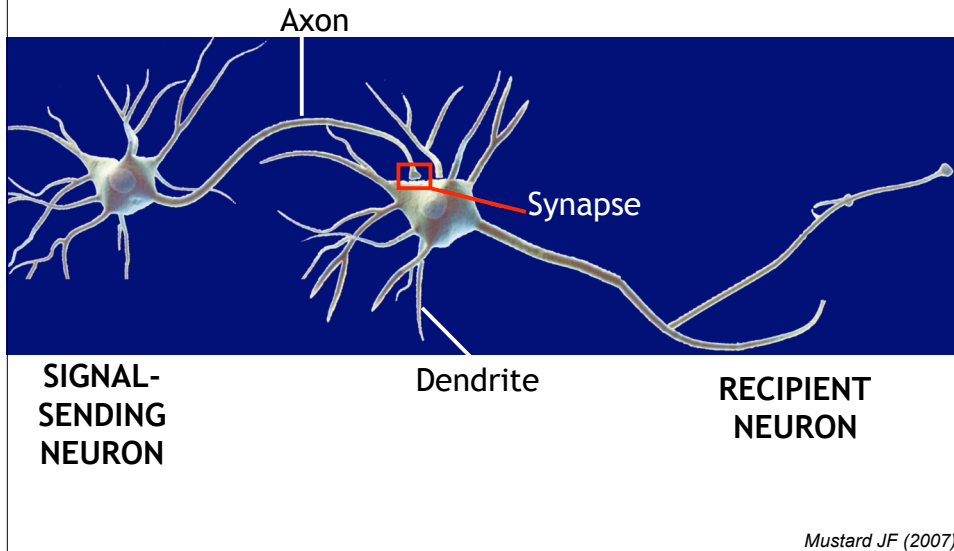

HH - Heilsugæsla höfuðborgarsvæðisins

MHB - Miðstöð heilsuverndar barna
HÁSKÓLINN Í REYKJAVÍK
REYKJAVÍK UNIVERSITY

Tvær taugafrumur

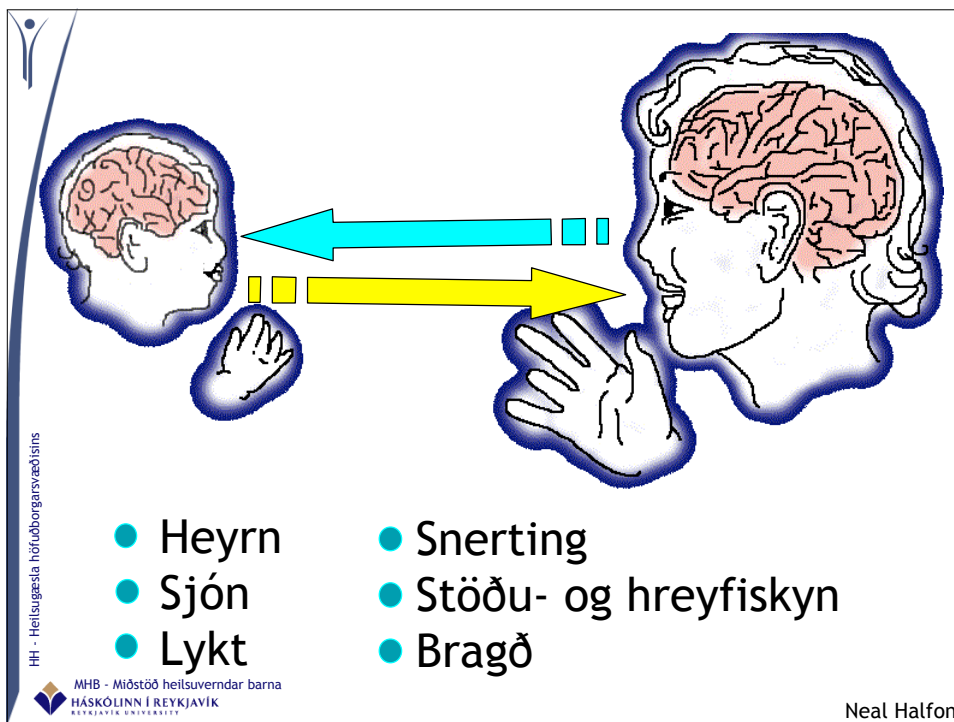
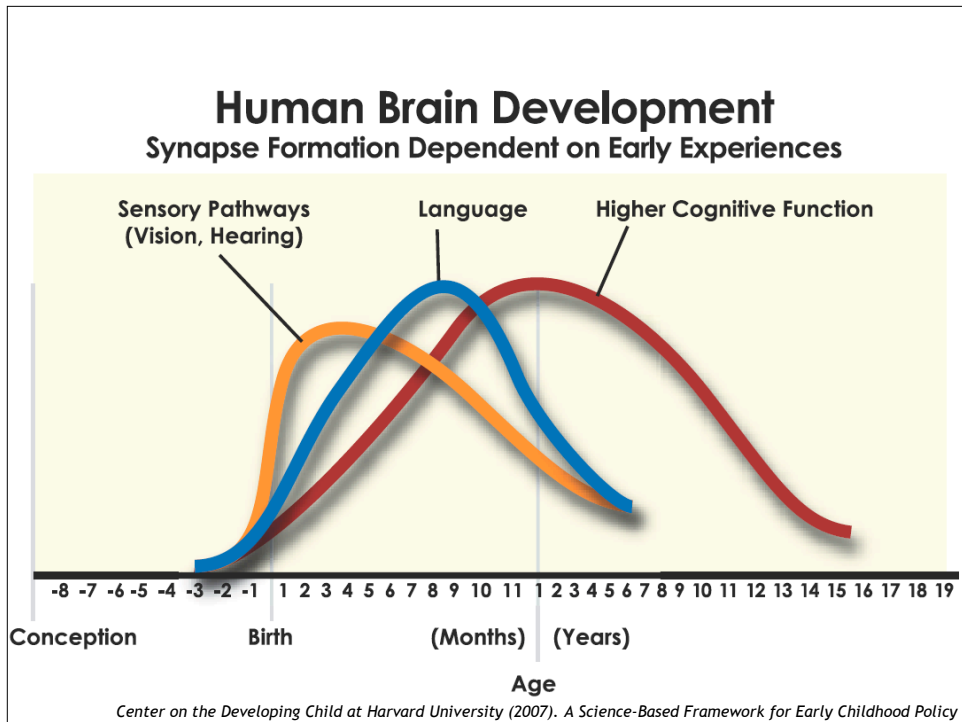

Proski heilans

Við fæðingu 6 ára 14 ára

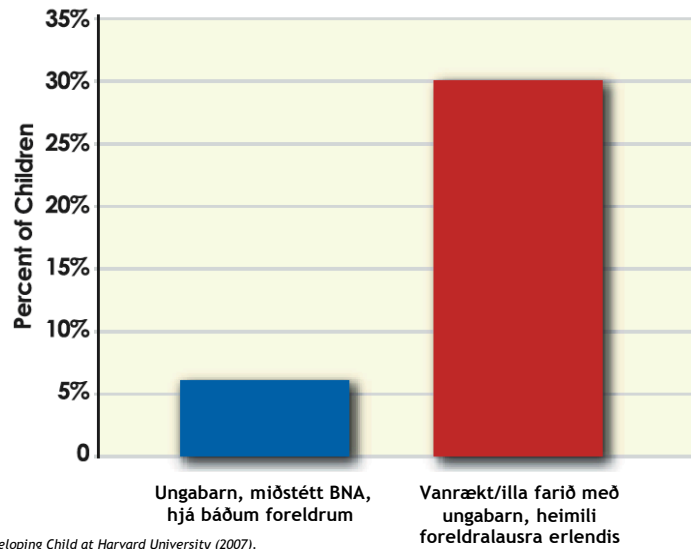

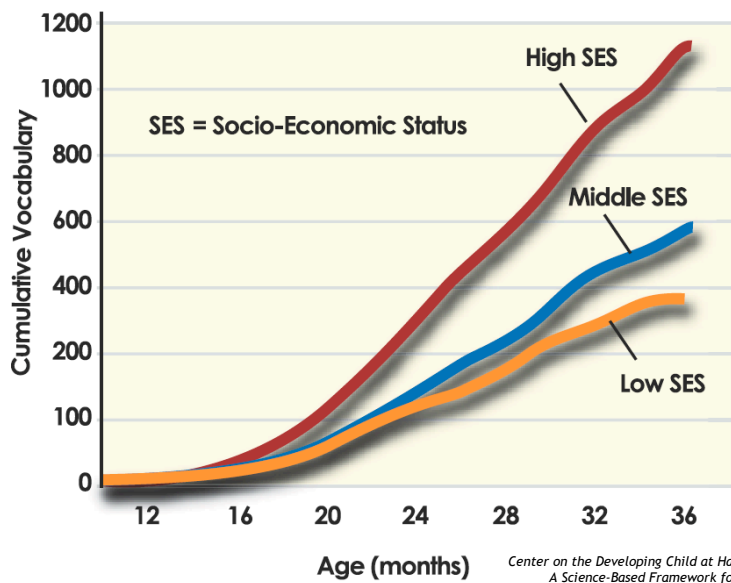

Streituhormónar ungabarna

Center on the Developing Child at Harvard University (2007).
A Science-Based Framework for Early Childhood Policy

Ójafnræði og málþroski

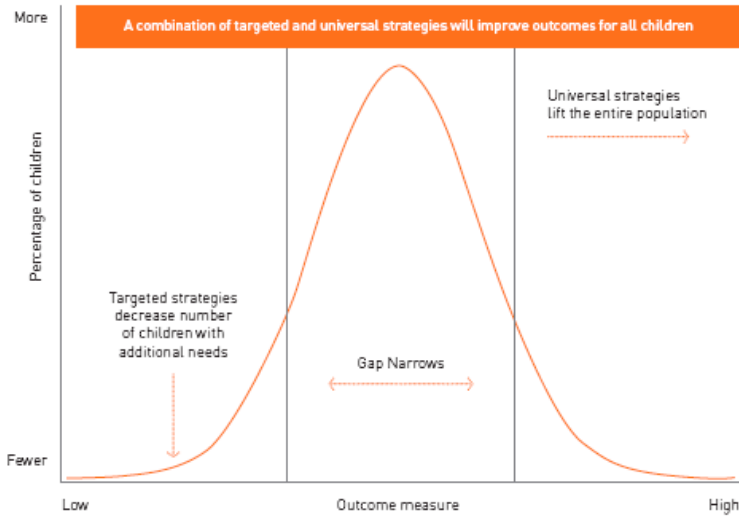

Center on the Developing Child at Harvard University (2007).
A Science-Based Framework for Early Childhood Policy

HH - Heilbrigðisráðgjafarvæðing

Almennar vs sértækar aðgerðir

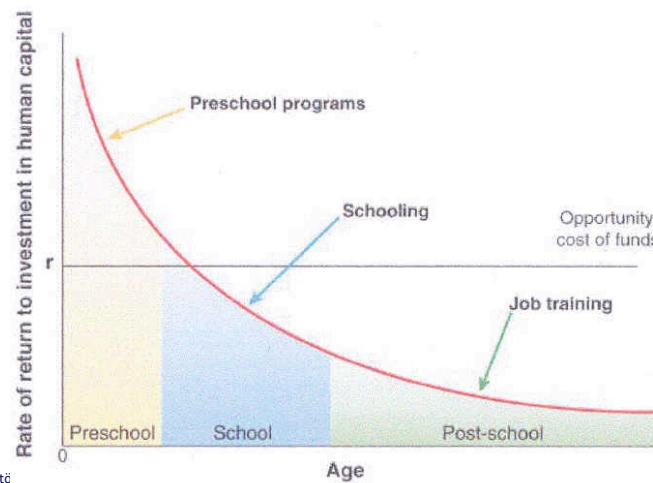

HH - Heilsgæsla höfuðborgarsvæðisins

MHB - HÁSKÓLINN Í REYKJAVÍK
REYKJAVÍK UNIVERSITY

National Reform Agenda. Victoria's Plan to improve outcomes in early childhood (2007)

Arður af fjárfestingu fyrir börn með skerta aðstöðu

HH - Heilsgæsla höfuðborgarsvæðisins

MHB - Miðstö HÁSKÓLINN Í REYKJAVÍK
REYKJAVÍK UNIVERSITY

James J. Heckman. Science 2006;312:1900-2

HH - Heilsugæsla hófuðborgersvæðisins

MHB - Miðstöð heilsuverndar barna
HÁSKÓLINN Í REYKJAVÍK
REYKJAVÍK UNIVERSITY